

Lausunto

15.12.2025

VN/16276/2024
VN/16276/2024-YM-25

Sisäministeriö

Ympäristöministeriön lausunto koskien sisäministeriön lausuntopyyntöä VN/16276/2024

Sisäministeriö on valmistellut luonnoksen hallituksen esitykseksi ampumaratalain ja ympäristönsuojelulain muuttamisesta sekä asetuksesta valtioneuvoston ohjesäännön muuttamiseksi. Ympäristöministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä

Ympäristöministeriö yhtyy Oikeuskanslerinviraston lausunnossa esitettyihin huomioihin.

Esitetty sääntelyratkaisu muodostaa lainsäädännön soveltamisen kannalta vaikeasti hahmotettavan ja monimutkaisen kokonaisuuden sekä toiminnanharjoittajille että viranomaisille. Esityksen vaikutusten arvioinnissa ja perustuslakiarvioinnissa on merkittäviä puutteita. Ehdotettu ratkaisu, jossa maaperän ja pohjaveden pilaamiskieltoa sekä eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) tarkoittamaa kohutuutonta rasitusta tulkittaisiin eri tavoin eri toiminnoille, on ongelmallinen. Valmistelussa ei ole tunnistettu keskeisiä EU:n direktiivejä eikä niistä johtuvia kansallisia velvoitteita. Esitetty sääntely vaikuttaa osin EU-lainsäädännön vastaiselta eikä täytä kaikkia niitä velvoitteita, joihin Suomi on kansainvälisesti sitoutunut.

Esitysluonnos edellyttää merkittävää jatkovalmistelua muodostaakseen selkeän ja toteuttamiskelpoisen kokonaisuuden sekä täyttääkseen lainsäädäntöehdotuksessa asetetut tavoitteet, ja Suomelle EU-lainsäädännöstä ja kansainvälisistä sopimuksista tulevat velvoitteet.

Esitysluonnoksen mukaan lakimuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan esitetyt lakimuutokset eivät voi tulla voimaan, ennen kuin Poliisihallituksen ja poliisin resurssit ja ympäristönsuojelun laaja-alainen osaaminen on riittävästi varmistettu. Koska ampumaratojen konkreettinen ympäristösääntely perustuisi ampumaratalain nojalla annettaviin asetuksiin, tulisi myös kyseiset asetukset valmistella, saattaa lausunnoille sääntelykokonaisuuden vaikutusten arvioimiseksi ja saada voimaan samassa aikataulussa lakimuutosten kanssa.

Ympäristöministeriö kiinnittää huomiota esitettyyn valtioneuvoston ohjesäännön muutokseen. Ympäristöministeriö katsoo, että esitetyssä muodossa muutos olisi suhteeton suhteessa esityksen tavoitteisiin. Näistä syistä johtuen ympäristöministeriö vastustaa esitettyä valtioneuvoston ohjesäännön muutosta.

Esityksen tavoitteiden toteutumisen varmistamiseksi olisi perusteltua järjestää jatkovalmistelun jälkeen uusi lausuntokierros.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4-10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

kirjaamo.ym@gov.fi

Ampumaratalain suhde ympäristönsuojelulainsäädäntöön

Esitysluonnoksen mukaan ampumaratojen ympäristönsuojelussa sovellettaisiin ampumaratalakia sekä ympäristönsuojelulain lukuja 1, 2, 14, 15 ja 16. Luonnoksen mukaan, mitä ympäristönsuojelulain 14 ja 15 luvuissa on säädetty Lupa- ja valvontavirastosta, koskisi ampumaratalain soveltamisalaan kuuluvissa asioissa Poliisihallitusta. Ehdotettu ampumaratojen lainsäädäntökehikko on monimutkainen ja voi aiheuttaa merkittävää epäselvyyttä ampumaratoihin sovellettavista säännöksistä ja viranomaisten rooleista. Yhtenä esimerkkinä tästä on ympäristönsuojelulain 14 luvun 137 §:n 1 momentti, jonka mukaan Lupa- ja valvontaviraston, jonka ampumaratalaissa säädettäisiin tarkoittavan ampumaratojen osalta Poliisihallitusta, on määrättävä pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamisesta noudattaen sitä, mitä ympäristönsuojelulain 18 luvussa, jota esitysluonnoksen mukaan ei sovellettaisi ampumaratoihin, säädetään.

Esitysluonnoksessa tulisi tarkentaa Poliisihallituksen roolia ampumaratojen pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisessa. Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamisesta ja siihen liittyvistä menettelyistä säädetään ympäristönsuojelulain 14 luvun lisäksi maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (214/2007). Ympäristöministeriö tuo myös tietoon, että Turun ja Helsingin kaupungeille on ympäristönsuojelulain 138 §:n nojalla siirretty toimivalta pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistusta koskevissa asioissa omilla alueillaan.

Esitysluonnoksen 9 a §:n mukaan 5 §:n 1 momentin 2 a ja 2 b kohdissa tarkoitettua maaperän ja pohjaveden pilaantumisen riskiä ei katsottaisi olevan, mikäli luvanhakija tai ilmoituksen tekijä osoittaisi noudattavansa ehdotetun lain ja sen nojalla annettujen säännösten vaatimuksia sekä parhaita käyttökelpoisia tekniikoita. Jos pilaantumista kuitenkin aiheutuu, ympäristönsuojelulain 133 §:n mukaan pilaantunut alue on tarpeen puhdistaa siihen tilaan, ettei siitä voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle. Esitysluonnoksen suhde mainitun pykälän mukaiseen puhdistamisvelvollisuuteen, joka voi olla aiheuttajalla, alueen haltijalla tai kunnalla, on epäselvä.

Esitysluonnoksesta jää epäselväksi, miltä osin ympäristönsuojelulain 15 ja 16 luvun säännöksiä sovelletaan ampumaratoihin ja mikä olisi Poliisihallituksen rooli näiltä osin. Pilaantuneisiin maihin liittyvien selvitysten sekä puhdistamisen teettäminen edellyttää erityisosaamista, joka on ympäristöhallinnossakin ollut vaativana erityistehtävänä keskitettynä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja tulevaisuudessa vastuu on Lupa- ja valvontavirastolla.

Esitysluonnoksen 16 §:ssä säädetään asetuksenantovaltuuksista koskien muun muassa melun mallintamista, meluraja-arvoja sekä ampumaratojen haittavaikutusten estämisessä käytettäviä tekniikoita ja menetelmiä. Asetusten valmisteluvastuu jää epäselväksi. Kyseisillä asetuksilla olisi keskeinen rooli ampumaratoja koskevassa ympäristönsuojelussa ja niiden valmistelu edellyttää laaja-alaista ympäristönsuojelun ja sitä koskevan kansallisen ja EU-lainsäädännön tuntemusta.

Esityksen perusteella jää epäselväksi, miten luonnonsuojelulain (9/2023) mukaiset veloitteet otettaisiin huomioon ampumaratalain mukaisissa lupa- ja ilmoitusmenettelyissä. Luonnonsuojelulakikin pohjautuu vahvasti EU-sääntelyyn, minkä vuoksi kansallinen liikkumavara sääntelyssä on rajoitettua.

Sääntelyn selkeyden varmistamiseksi esityksessä käytettävän terminologian tulisi olla yhdenmukainen ympäristönsuojelulainsäädännössä yleisesti käytetyn terminologian kanssa. Ympäristösääntelyn lukuisen viittausäännösten kannalta olisi ongelmallista, että samalla termillä olisi toisen säännöksen yhteydessä laajempi merkityssisältö ja toisaalla suppeampi. Mikäli ampumaratalakiin ehdotetaan eri merkityssisältöistä sääntelyä kuin ympäristönsuojelulakiin, nämä säännökset ja termit tulisi nimetä uudestaan selvästi erottuvalla tavalla, ettei termien sekaantumisen vaaraa olisi.

Ampumaratalain mukaiset lupa- ja ilmoitusmenettelyt

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että ampumaratojen sijoittumislupa olisi edelleen sidottu oikeusvaikutteiseen kaavaan. Ympäristöministeriö pitää tärkeänä myös sitä, että ampumaratalupahakemuksesta on pyydettävä kunnan lausunto, koska kunta vastaa alueensa kaavoituksesta. Ympäristöministeriö kuitenkin toteaa, että myös ampumarataluvan myöntävällä viranomaisella tulisi olla perehtyneisyyttä kaavoitukseen.

Ampumaratahankkeet voivat edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, YVA-laki) 3 §:n 2 momentin mukaisen yksittäistapauksessa tehtävän päätöksen perusteella ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista. YVA-lain 4 luvun mukaiset velvoitteet ympäristövaikutusten arvioinnin huomioon ottamisesta ampumaratalain mukaisissa lupa- ja ilmoitusmenettelyissä sekä niissä annettavissa päätöksissä on kirjattava ampumaratalain säännöksiin.

Yleisön osallistumisoikeuksien turvaaminen

Esitystä on tarpeen kehittää lupa- ja ilmoitusmenettelyjen osalta siten, että menettelyissä täytetään Århusin yleissopimuksen (Yleissopimus tiedon saatavuudesta, yleisön osallistumisesta päätöksentekoon sekä oikeuden saatavuudesta ympäristöasioissa) velvoitteet ja huomioidaan erityisesti sopimuksen 6 artikla yleisön osallistumisesta päätöksentekoon. Myös esityksen nykytilan kuvauksessa olisi kuvattava Århusin yleissopimusta koskevia velvoitteita. Suomi on sitoutunut Århusin yleissopimukseen 1.9.2004, ja yleissopimus on voimaansaatettu osaksi Suomen oikeusjärjestystä lailla (767/2004) ja asetuksella (866/2004).

Vähäisen ampumaradan määritelmä

Esitysluonnoksen 3 §:n mukaan ampumaratalain vähäisen ampumaradan raja nostettaisiin nykyisestä 10 000 laukauksesta vuodessa kymmenkertaiseksi 100 000 laukaukseen vuodessa. Laukausmäärällä on suora vaikutus radan aiheuttamiin ympäristövaikutuksiin, kuten maaperään kertyviin haitta-aineisiin ja meluun. Esitetyllä muutoksella olisi todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia ympäristön ja haitankärsijöiden näkökulmasta, varsinkin ottaen huomioon vähäisten ampumaratojen käsittely lupamenettelyn sijaan ilmoitusmenettelyssä. Vähäisen ampumaradan määritelmän muutokselle ei ole esitysluonnoksessa esitetty perusteluita eikä tarvittavia vaikutusarvioita.

Lupamenettely

Esitysluonnoksen 5 §:n mukaan ampumarataluvan myöntämisen edellytyksenä olisi maaperän ja pohjaveden pilaamiskiellon vastaisen seurauksen riskin hallinta ampumaratalaissa säädetyin keinoin ja se, että ampumatoiminnasta syntyvä äänitaso alittaa ampumaratalain nojalla säädetyt raja-arvot. Esitysluonnoksessa ei ole esitetty kyseisiä riskinhallintakeinoja eikä esityksen liitteenä ole esitetty luonnosta ampumaratalain nojalla säädettäväksi äänitason raja-arvoiksi. Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan esityksen vaikutuksia ei voi arvioida ilman tietoa asetusten sisällöstä. Myöskään Poliisihallitus ei kykene arvioimaan luvan myöntämisen edellytyksiä ilman säännöksiä noudatettavista riskinhallintakeinoista ja meluraja-arvoista, minkä vuoksi mainitut säännökset tulisi antaa samanaikaisesti lakimuutosten kanssa. Sama koskee asetusta ampumaratalain 11 §:ssä tarkoitetun valvontasuunnitelman sisällöstä.

Ampumaratalain 5 §:n säännöksiä lupahakemukseen liitettävistä tiedoista ja annettavista lupamääräyksistä tulisi täsmentää ampumaradoista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1307/2015) ja myös näiden asetusmuutosten tulisi tulla voimaan samaan aikaan ampumaratalain muutosten kanssa. Näitä muutoksia valmisteltaessa tulisi huomioida, mitä ympäristönsuojelulaissa ja ympäristönsuojeluasetuksessa säädetään lupahakemuksen ja ilmoituksen sisällöstä sekä lupapäätöksen ja ilmoituspäätöksen sisällöstä.

Esitysluonnoksen perusteella lupamenettelyyn ei sisältyisi asianosaisten, kuten lähialueen asukkaiden tai ympäristöjärjestöjen tiedottamista tai kuulemista. Aloiteoikeus lupapäätöksen muuttamiseen olisi pelkästään Poliisihallituksella ja se olisi sidottu ainoastaan tarkkailussa tai valvonnassa havaittuihin seikkoihin. Esitysluonnos on näiltä osin ongelmallinen erityisesti asianosaisten oikeusturvan kannalta ja vastoin Århusin yleissopimuksen veloitteita taata yleisölle oikeus saada tietoa ympäristöasioista ja osallistua ympäristöasioita koskevaan päätöksentekoon. Asianosaisten oikeusturvan kannalta välttämättömät osallistumisoikeudet lupakäsittelyyn ja aloiteoikeus luvan muuttamiseen on turvattava myös ampumaratalain sääntelyssä. Esitystä on syytä täydentää myös säännöksillä lupapäätöksen tiedoksiannosta ja lupapäätöksestä tiedottamisesta.

Esitysluonnoksen 5 a §:n pykäläkohtaisten perustelujen mukaan sijaintikunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulisi lausunnossaan arvioida ainakin ampumaratalain 5 §:n 1 momentin ja 2 a ja b kohdissa sekä tarvittaessa 2 c ja 10 kohdissa mainittuja seikkoja. Ympäristöministeriö katsoo, että lausunnonantajan lausunnon sisältövaatimuksista ei voi säätää lain perusteluissa. Ampumaratalain toimivaltaisena lupaviranomaisena Poliisihallituksella täytyy olla riittävä osaaminen ja resurssit arvioida lupahakemuksen sisältöä ja hakemuksen tietojen riittävyyttä myös omatoimisesti.

Ilmoitusmenettely

Ilmoitusmenettelyn osalta ympäristöministeriö toistaa lupamenettelyä koskevat huomionsa. Lisäksi ministeriö toteaa, että esitysluonnoksessa on säädettävä myönteisen ilmoituspäätöksen edellytyksistä. Kun ilmoituksenvaraisuuden rajaa samanaikaisesti nostettaisiin 10 000 laukauksesta 100 000 laukaukseen vuodessa, on ilmoitusmenettelyä koskevaan sääntelyyn kiinnitettävä erityistä huomiota.

Pohjaveden ja maaperän suojele

Esityksen nykytilan kuvausta on tarpeen täydentää selostuksella kansallisesta pohjavesien ja maaperän suojelun lainsäädännöstä.

Esitysluonnoksen pohjaveden ja maaperän suojelua koskevassa sääntelyssä on merkittäviä EU-oikeudellisia puutteita. Ehdotetun ampumaratalain 9 a § olisi perussäännös pohjaveden ja maaperän pilaantumisen ehkäisemisessä. Kyseisen pykälän ei kuitenkaan voi katsoa turvaavan pohjaveden eikä maaperän suojelua. Ympäristönsuojelulain 17 §:n mukainen pohjaveden pilaamiskielto kattaa myös vaaran aiheuttamisen. Pohjaveden pilaamiskielto on luonteeltaan yleinen ja voimassa mahdollisesta luvasta huolimatta. Toiminnan aiheuttamaa riskiä tai vaaraa pohjavedelle tulee aina tarkastella tapauskohtaisesti, koska luonnonolosuhteet ovat hyvin vaihtelevia ja vaikuttavat pohjaveden pilaantumisen herkkyyteen. Säännöksellä ei voida etukäteen ehdotetulla tavalla poissulkea riskin aiheutumista. Pohjaveden laadulle aiheutuvaa riskiä on pidetty oikeuskäytännössä merkityksellisenä, vaikka vedenhankintaa varten soveltuvaa pohjavettä ei tällä hetkellä käytetä vedenhankintaan.

Valtioneuvoston asetuksessa vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006) säädetään päästökiellosta pohjaveteen. Asetuksen sääntely perustuu EU-lainsäädäntöön. Ehdotettu ampumaratalaki ei sisältäisi vastaavaa sääntelyä, eikä asetus tulisi sovellettavaksi lainkaan. Tätä voidaan pitää EU-lainsäädännön vastaisena.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004) vesien heikentäminen määritellään erikseen pintavesien ekologiselle tilalle ja pintaveden ja pohjaveden kemialliselle tilalle. Ehdotettu ampumaratalain 9 c § ei sisällä viittauksia vesiä koskeviin ympäristölaatuunormeihin.

Ehdotettu ampumaratalain sääntely ei sisältäisi EU:n vesipuitedirektiiviin perustuvia vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisia vesien ympäristötavoitteita koskevia säännöksiä eivätkä ne tulisi noudatettaviksi lainkaan. Valmistelussa ei myöskään ole tunnistettu keskeisiä EU:n direktiivejä eikä niistä johtuvia kansallisia veloitteita muun muassa pohjaveden kemiallisen tilan osalta.

EU-tuomioistuimen oikeuskäytäntö, kuten Weser-tapauksen (C-461/13) sisältämä tulkinta sitoo kansallisia viranomaisia. Poliisihallituksen tulee tarvittaessa soveltaa sitä ratkaistaessa esimerkiksi sellaista ampumaradan lupa-asiaa tai lupamääräyksen muuttamista, jolla voi olla kiellettyjä vaikutuksia pohjavesimuodostuman tilatavoitteen saavuttamiseen tai aiheuttaa kiellettyä tilan heikentämistä.

Melu

Esitysluonnoksen 9 b §:ssä säädettäisiin, että mikäli melun mallilaskelman tulokset eivät ylitä ampumaratalain nojalla asetettuja raja-arvoja, melun ei katsota aiheuttavan naapuruussuhdelain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta räsitusta. Esitys ei ole tältä osin ymmärrettävä, oikeasuhtainen eikä perusteltu ja tältäkin osin ympäristölainsäädännössä vakiintuneelle käsitteelle annettaisiin siitä poikkeava merkitys sisältö. Melu on terveys- ja viihtyisyyshaitta, mikä vaikuttaa myös omaisuuteen ja sen käyttöön. Naapuruussuhdelain 17 §:ssä tarkoitettu kohtuuton räsitus voi koskea myös muita haitallisia ympäristövaikutuksia kuin melua (kokonaisvaikutus). Tapauskohtaisen harkinnan ohittaminen kohtuuttoman haitan arvioinnissa heikentäisi haitallisille ympäristövaikutuksille altistuvan oikeusturvaa sekä asettaisi haitankärsijät ja myös toiminnanharjoittajat keskenään eriarvoisiin asemiin lain edessä.

Esitysluonnoksen mukaan ampumaratamelu määritettäisiin käyttäen melumallinnusta. Melumallinnus ei suoraan osoita, alittuuko melu alttiissa kohteessa tai aiheutuuko melusta naapuruussuhdelain 17 §:n tarkoittamaa kohtuutonta räsitusta. Menettely poikkeaisi melun muusta kansallisesta ja vertailumaiden todentamisen menettelystä sekä heikentäisi melulle altistuneen ja toiminnanharjoittajan oikeusturvaa. Oikeuskäytännön mukaan muutoksenhakuprosessissa melun mallinnustuloksen oikeellisuus on edelletty todennettavan mittaamalla. Melumallista ja siinä käytettävistä algoritmeista voidaan joutua säätämään erillisellä asetuksella. Ampumaratamelualueiden määrittäminen melumallinnuksella on perusteltu alueidenkäyttöä ja rakentamista suunniteltaessa, kun mallinnustuloksen todentaminen muutoksenhaussa on mahdollista.

Ampumaradoille, joilla ei ole ampumaratalain uudistamisen voimaantulon jälkeen ympäristölupaa, voitaisiin esitetyn voimaantulosäädännön mukaan hyväksyä suuremmat ampumamelun raja-arvot kuin lain voimaantulon jälkeen perustettaville radoille. Kyseisille kevennyksille ei ole esitetty riittäviä perusteluja ja vaikutusarvioita. Mahdolliset haittavaikutukset eivät riipu lupamenettelyn ajankohdasta. Melun raja-arvojen tarkoituksena on, että melusta ei aiheudu kohtuutonta räsitusta tai haittaa omaisuudelle tai sen käytölle (ympäristöperusoikeus). Menettely ei kohtelisi yhtäläisellä tavalla melulle alttiita kohteita ja toiminnanharjoittajia (yhdenvertaisuusperiaate).

Poliisihallituksen ja poliisin rooli, resurssit ja osaaminen

Poliisihallituksen ja poliisin keskinäistä roolijakoa ja vastuuta ampumaratojen ympäristönsuojelun valvonnassa tulisi selkeyttää. Ampumaratalain 11 §:n 1 momentin mukaan ampumaradalle luvassa tai ilmoituksessa asetettujen ehtojen ja määräysten noudattamista valvoo poliisi. Pykälän 2 momentin mukaan kyseistä valvontaa tekee Poliisihallitus.

Esityksessä tulisi arvioida tarkemmin Poliisihallituksen ja poliisin resurssi- ja osaamistarpeita ottaen huomioon uudet tehtävät ampumaratojen ympäristönsuojelussa. Tehtävät liittyvät ilmoitusten ja lupahakemusten käsittelyyn sekä ratojen valvontaan. Merkittäviä Poliisihallituksen ja poliisin uusia osaamisalueita ovat esimerkiksi maaperän ja pohjaveden suojeleminen, meluntorjunta, pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistaminen sekä näihin aiheisiin liittyvä kansallinen ja EU-lainsäädäntö sekä oikeuskäytäntö.

Vaikutusten arviointi

Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan esitysluonnoksen vaikutusten arviointi on puutteellinen ja sitä olisi täydennettävä merkittävästi.

Esityksessä on tarkasteltava vaikutuksia haitankärsijöiden asemaan erityisesti osallistumisoikeuksien kaatumisen näkökulmasta. Lisäksi on arvioitava 9 a §:ssä ja 9 b §:ssä esitettyjen pilaantumisen vaaraa ja kohtuutonta räsitusta koskevien uusien tulkintojen vaikutukset haitankärsijöihin.

Esitysluonnoksen mukaan ehdotuksella ei ole ympäristövaikutuksia. Arviota perustellaan suppeasti sillä, että ehdotettavilla muutoksilla ei ole tarkoitus heikentää ympäristönsuojelullisia vaatimuksia. Ehdotettavien säännösten perusteella ympäristöministeriö arvioi esityksen kuitenkin heikentävän ympäristönsuojelun tasoa, jos esimerkiksi ehdottomista maaperän ja pohjaveden pilaamiskielloista siirryttäisiin soveltamaan osittaista kieltoa. Lisäksi ampumaratoihin kohdistuvista konkreettisista ympäristövaatimuksista olisi tarkoitus säätää erikseen ampumaratalain nojalla annettavilla asetuksilla. Ilman luonnoksia näiksi asetuksiksi esityksen ympäristövaikutuksia ei käytännössä pysty arvioimaan. Lisäksi ympäristöministeriö huomauttaa, ettei asetuksella voida säätää yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista.

Vaikutusten arvioinnin mukaan ympäristönsuojelua ja ampumaradan turvallisuutta koskevien lupa- ja valvontatehtävien yhdistämisellä saavutetaan synergiahyötyjä. Ehdotuksen synergiaedut jäävät kuitenkin tosiasiallisesti epäselviksi ottaen huomioon tehtäväkenttään uutena ehdotetun ympäristönsuojeluun liittyvien asiakokonaisuuksien laajuuden. Koska kyseiset synergiahyödyt on esitetty keskeisenä perusteena esitettävälle sääntelyratkaisulle, on esityksessä tarpeen arvioida vielä tarkemmin näiden synergiahyötyjen luonnetta ja merkittävyyttä.

Esitysluonnoksen mukaan viranomaistehtävien siirtämisellä olisi vaikutusta Poliisihallituksen voimavaroihin noin kahden lisähenkilötyövuoden verran. Esityksessä ei ole tarkemmin esitetty, mihin arvio perustuu ja miten arvioinnissa on huomioitu ampumaratojen nykyinen ja tavoiteltu lukumäärä sekä Poliisihallitukselta jatkossa edellytettävä hyvin laaja-alainen ympäristöosaaminen.

Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Perustuslakitarkastelun osalta ympäristöministeriö viittaa Oikeuskanslerinviraston antamaan lausuntoon. Tarkastelua tulee täydentää erityisesti ympäristöperusoikeuden ja oikeusturvan arvioinnin kannalta, mutta myös yhdenvertaisuuden, omaisuudensuojan ja elinkeinovapauden arvioinnin osalta.

Toiminnan lopettaminen

Toiminnan lopettamiseen liittyvä 9 d § on puutteellinen muun muassa toiminnan lopettamissuunnitelman sisällön osalta sekä sen suhteen, miten toiminnan lopettamiseen liittyvät vastuut kustannetaan vai jäävätkö ne maanomistajan vastuulle. Pykälän ensimmäisessä momentissa säädettäisiin, että luvanvaraisen radan lopettamissuunnitelma olisi jätettävä kuusi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. Lain 5 §:ssä kuitenkin säädettäisiin luvan olevan voimassa toistaiseksi.

Esityksen suhde ympäristövahinkorahastoon

Esitysluonnoksessa ei rajata ympäristövahinkorahastosta annetun lain (1262/2022) soveltamista ampuaratatoimintaan. Ulkona sijaitsevasta ampumaradasta on maksettava kertaluonteinen ympäristövahinkomaksu. Maksujen kantamisessa hyödynnetään ympäristönsuojelun tietojärjestelmän tietoja maksuvollisista toiminnoista. Esitysluonnoksessa ei selvennetä, miten ampuratoja koskevien ympäristövahinkomaksujen kantaminen järjestettäisiin esitettyjen muutosten jälkeen, minkä lisäksi ympäristöministeriö huomauttaa, että esitysluonnos ei rajaa korvausoikeutta ympäristövahinkorahastosta. Esimerkiksi ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa (737/1994) tarkoitetun ympäristövahingon kärsijä voi hakea korvauksia ympäristövahinkorahastosta, jos korvausvelvollinen taho on esimerkiksi maksukyvyn. Ympäristövahinkona korvataan tietyllä alueella harjoitetusta toiminnasta johtuva vahinko, joka on ympäristössä aiheutunut esimerkiksi veden tai maaperän pilaantumisesta taikka melusta. Esitysluonnoksessa ei tarkastella, miten esitetyt muutokset vaikuttavat ympäristövahinkorahastolain käyttöalaan.

Muiden sääntelyvaihtoehtojen tarkastelu

Esitysluonnoksessa on toisena toteuttamisvaihtoehtona käsitelty ampumaratojen lupaviranomaistehtävien siirtoa kunnilta valtion ympäristölupaviranomaiselle. Tätä vaihtoehtoa on esitysluonnoksessa pidetty ympäristösääntelyn selkeyden kannalta parhaana. Valittua sääntelyratkaisua, jossa ampumaratojen ympäristönsuojelua koskeva lainsäädäntö pääosin siirretään ampumaratalakiin ja sen nojalla annettaviin asetuksiin, ja jossa ratojen turvallisuutta ja ympäristönsuojelua koskevat luvat ja valvonta

yhdistetään ja kootaan Poliisihallitukseen ja osittain poliisille, on perusteltu pienemmällä hallinnollisella taakalla.

Eesitysluonnoksessa esitetty sääntelyratkaisu ei vaikuta oikeasuhtaiselta mainitun hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Jatkovalmistelussa tulisikin vielä tarkemmin arvioida vaihtoehtoa, jossa ampumaratojen ympäristönsuojelulain mukaiset viranomaishyväksynät ja valvonta kootaan 1.1.2026 toimintansa aloittavaan valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon. Lupa- ja valvontaviraston toiminnan aloittaminen vahvistaa entisestään valtion ympäristönsuojeluviranomaisen tulkintojen ja käytäntöjen yhdenmukaisuutta. Lupa- ja valvontavirastolla on jo aloittaessaan korkea osaaminen ja asiantuntijuus kaikilla ampumaratojen ympäristönsuojelun osa-alueilla

Kansliapäällikkö

Juhani Damski

Ylijohtaja

Veli-Matti Uski

VN/16276/2024-YM-25

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: